

5. Пинда Р. В. *Регіональна політика розвитку будівельних кластерів в Україні : [Текст] / Р. В. Пинда // Економіка і регіон № 1 (44) – 2014 – ПолтНТУ. – С. 79 – 84*

6. *Статистичний збірник "Регіони України" 2014 ч.1, ч2 : [Електронний ресурс] / Держкомстат України. – Режим доступу до ресурсу : <http://ukrstat.gov.ua>.*

7. *Україна у цифрах 2014 : [Електронний ресурс] / Держкомстат України. – Режим доступу до ресурсу : <http://ukrstat.gov.ua>*

АННОТАЦІЯ

В статье предложена структурная модель взаимодействия строительных предприятий с окружающей экономической средой региона. Исследовано влияние экзо- и эндогенных факторов на рентабельность инвестиций в строительстве, финансовые результаты предприятий-подрядчиков и уровень обеспеченности населения жильем.

Ключевые слова: рентабельность инвестиций в строительстве, финансовый результат до налогообложения, зарплатоемкость строительной продукции, обеспеченность населения жильем, экономическое развитие региона, системы структурных уравнений.

ANNOTATION

In article the structural model of interaction of the construction enterprises with the surrounding economic environment of the region is offered. Influence exko-and endogenous factors on profitability of investments in construction, financial results of the enterprises contractors and level of security of the population with housing is investigated.

Keywords: profitability of investments in construction, financial result to a nalogoobolozheniye, a zarplatoyemkost of construction production, security of the population with a zhilets, economic development of the region, system of the structural equations

УДК 69.003:658

Г.М. Рижаківа, д.е.н., проф., КНУБіА, Київ

СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФРАСТРУКТУРИ РИНКУ ІНВЕСТИЦІЙ

АННОТАЦІЯ

У статті висвітлено особливості розвитку інфраструктури ринку інвестицій в інновації та основних її інститутів, окреслено заходи державної політики в цьому напрямку, визначено проблеми та подальші перспективи розбудови інвестиційної інфраструктури України. Визначено основні елементи інфраструктури ринку інвестицій у інновації та нематеріальні активи.

Ключові слова: інфраструктура ринку інвестицій, інвестиційно-інноваційна політика, інвестиційні інститути.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Упродовж останніх десятиріч глобальна економіка засвідчує про досить масштабні перетворення щодо впровадження нових технологій майбутнього - країни-лідери визначились із стратегічними напрямками, за якими вони мають конкурентні переваги та, завдяки, державній підтримці та приватному інвестуванню швидкими темпами розвивається ринок, де основними товарами виступають конкурентоздатні технології, патенти, "ноу-хау", наукоємна продукція тощо. Адже рентабельність вкладень у інновації незрівнянно вища за прибутковість інвестицій у традиційні галузі економіки - 110% проти 25% [6]. Відповідно у провідних країнах світу створена належна інфраструктура, що сприяє надходженню інвестиційного ресурсу саме до інноваційних секторів - від розгалуженої мережі бізнес-інкубаторів, технопарків, наукових центрів при провідних університетах до венчурних фондів; від сприятливого законодавчого поля ведення інвестиційно-інноваційної діяльності до розвинутої інформаційно-комунікаційної системи моніторингу новітніх технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми.

Питання становлення та розвитку інфраструктури, в тому числі й інвестиційно-інноваційної, а також висвітлення ролі держави щодо створення

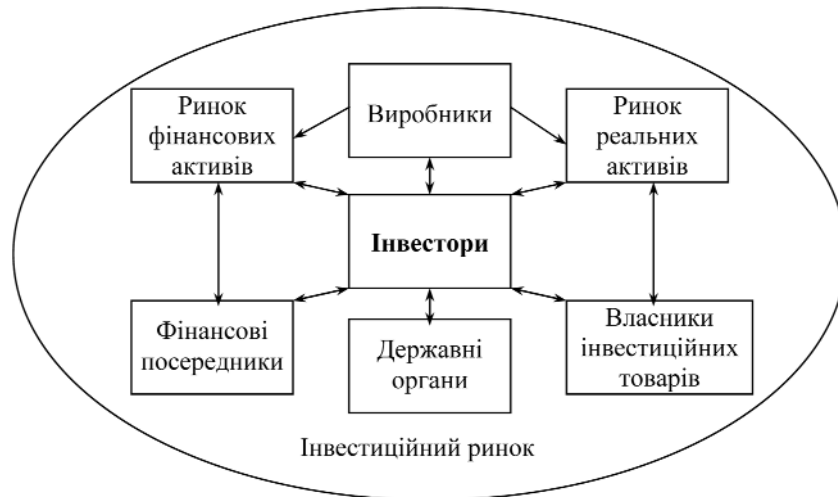

Рис. 1. Структура інвестиційного ринку

вихідних умов для здійснення інвестицій у інновації розглядаються у працях вітчизняних дослідників — А. С. Гальчинського, І.В. Розпутенка, М. Х. Корецького, П. Ю. Беленького, В.В. Юрчишина, Б. М. Данилишина, О. М. Іваницької, Ю.М. Бажала, В. Ф. Мартиненка, М.О. Москвіна; західних — С. Кортума, Дж. Лернера, Т. Хелмана, М. Пурі, П. Розенбума. Проблематика розвитку інвестиційної інфраструктури та основних її інститутів як в розвинутих країнах, так і в країнах з транзитивною економікою знайшла своє відображення в роботах зазначених авторів. Водночас недостатньо дослідженими залишаються питання особливостей та напрямків розвитку інфраструктури ринку інвестицій у інновації, а також першочергових заходів державної політики на цьому шляху.

Мета дослідження полягає у висвітленні особливостей розвитку інфраструктури ринку інвестицій в інновації та основних її інститутів, окресленні заходів державної політики в цьому напрямку, визначенні проблем та подальших перспектив розбудови інвестиційної інфраструктури України.

Результати дослідження. Інвестиційна діяльність завжди починається з ринку, оскільки заощаджень та поточних доходів потенційному інвестору для початкового капіталу, як правило, недостатньо. Крім того, інвестор завжди намагається залучити до справи позиковий (акціонерний) капітал з метою зменшення ризику і розподілу ризику відповідальності.

В економічній літературі є багато тлумачень терміна інвестиційний ринок, перш за все з позицій сутності самого поняття ринок як сукупності економічних відносин з приводу купівлі та продажу.

Відносини щодо купівлі та продажу товарів і послуг, капіталу та робочої сили можна вважати ринковими лише за наявності конкуренції, збалансованості попиту та пропозиції тощо.

Цей ринок формує суб'єкт-інвестор, тобто суб'єкт господарювання, який володіє інвестиційними ресурсами, але в той же час у нього, з метою задоволення власних потреб, виникає попит на додаткові інвестиції та інвестиційні ресурси. Сьогодні відбувається процес становлення та одночасно розвитку ринку інвестицій, оскільки саме ринок фінансових та реальних активів сприяє формуванню ефективної динамічної економіки, і саме інвестиції стають товаром.

Інвестиційний ринок (рис. 1) являє собою середовище, що має комплексну структуру та визначену кон'юнктуру, у якому взаємодіють інвестори, виробники та власники інвестиційних товарів, фінансові посередники та органи державної влади й управління.

У будь-якому разі інвестиційна діяльність та інвестиційний процес тісно пов'язані з функціонуванням інвестиційного ринку. У сучасній економічній літературі можна зустріти різні підходи до його тлумачення, зокрема, у вузькому значенні цей термін використовують для позначення ринку інвестиційних товарів (усіх видів будівельних матеріалів і активної частини основних виробничих фондів) та інвестиційних послуг (будівельно-монтажних робіт). У зарубіжній літературі інвестиційний ринок ототожнюється із фондовим, на якому основними формами інвестицій є інвестиції в цінні папери. У роботі І.О. Бланка "Інвестиційний менеджмент" [1] інвестиційний ринок розгля-

дається як сукупність економічних відносин, які виникають між продавцями та покупцями інвестиційних товарів і послуг, а також об'єктів інвестування в усіх його формах.

Кожна держава як суб'єкт інвестиційної діяльності встановлює в своєму законодавстві її правові, економічні та соціальні умови.

Ринок реальних активів (ринок реальних інвестицій) пропонує такі інвестиційні товари та послуги: нерухомість, ділянки під забудову (іпотечний ринок); обладнання, будівельні матеріали, дослідні, конструкторські, будівельні, монтажні, пусконаладжувальні та інші роботи і послуги (підрядний ринок); нові технології, ліцензії, патенти на винаходи та відкриття, досвід, знання, "ноу-хау", інжинірингові послуги (ринок інтелектуальних цінностей). На цьому ринку реалізується також робоча сила як інвестиційний товар, тобто продається здатність до праці за наймом.

В економічній літературі ринок реальних активів називають ще ринком матеріальних чи фізичних активів. Складові ринку реальних активів — це:

- іпотечний ринок — економічні відносини з приводу купівлі та продажу нерухомості, ділянок під будівництво, тобто сукупність кредитних операцій, які обслуговують ринок нерухомості;
- підрядний ринок — економічні відносини з приводу купівлі-продажу будівельних послуг;
- ринок наукомісткої продукції (інтелектуаль-

них цінностей) — економічні відносини з приводу купівлі-продажу нових технологій, ліцензій, патентів на винаходи та відкриття, знань, ноу-хау, інжинірингових послуг;

– ринок праці — економічні відносини з приводу купівлі-продажу робочої сили. На ринку робочої сили (трудових ресурсів) інвестиційним ресурсом є робоча сила, тобто здатність до праці за наймом.

Особливим є підрядний ринок, бо він формується у межах певного регіону, оскільки його послуги, як правило, прив'язані до місця їх споживання. Цей ринок виконує свої функції задовільно лише тоді, коли на роль підрядника претендує не одна фірма (монополіст), а декілька. Чим більше в регіоні фірм, які спеціалізуються на виробництві того чи іншого інвестиційного товару, тим вищий рівень конкуренції і нижча ціна реалізації.

Вченими, що досліджують західний ринок, визначено такі його параметри: частка робіт найбільшого підрядника не повинна перевищувати 30%, двох — 40%, трьох — 54%, чотирьох — 64% від загального обсягу підрядних робіт на ринку даного регіону.

Ринок фінансових активів в економічній літературі називають також фінансовим ринком або ринком позикових капіталів, що пропонує фінансові ресурси. Це — економічні відносини з приводу купівлі-продажу капіталу, механізм перерозподілу капіталу між кредиторами та позичальни-

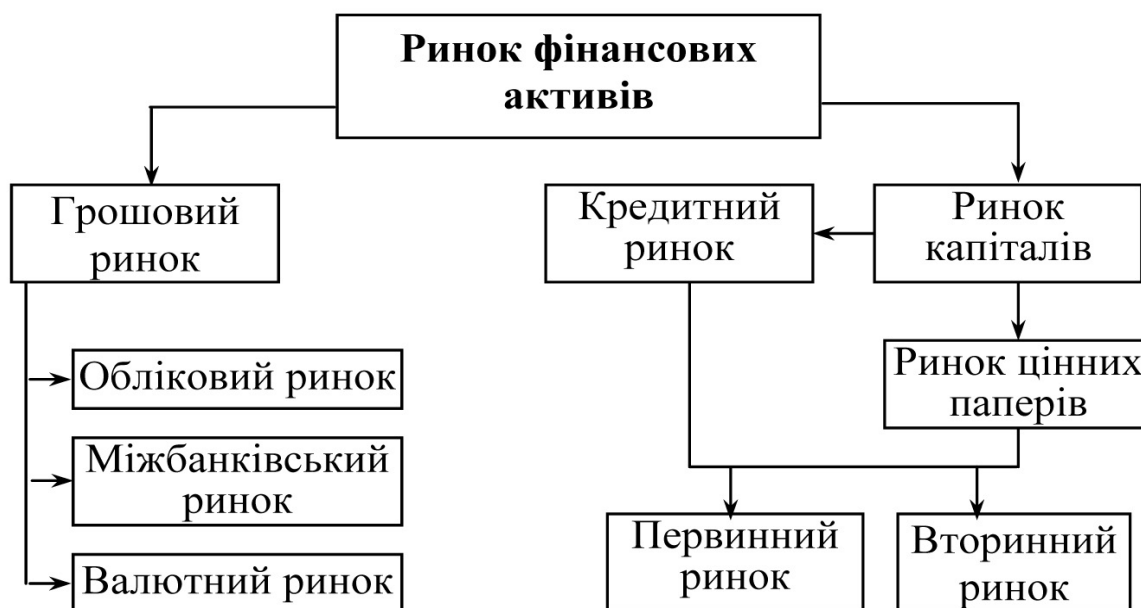

Рис. 2. Структура ринку фінансових активів

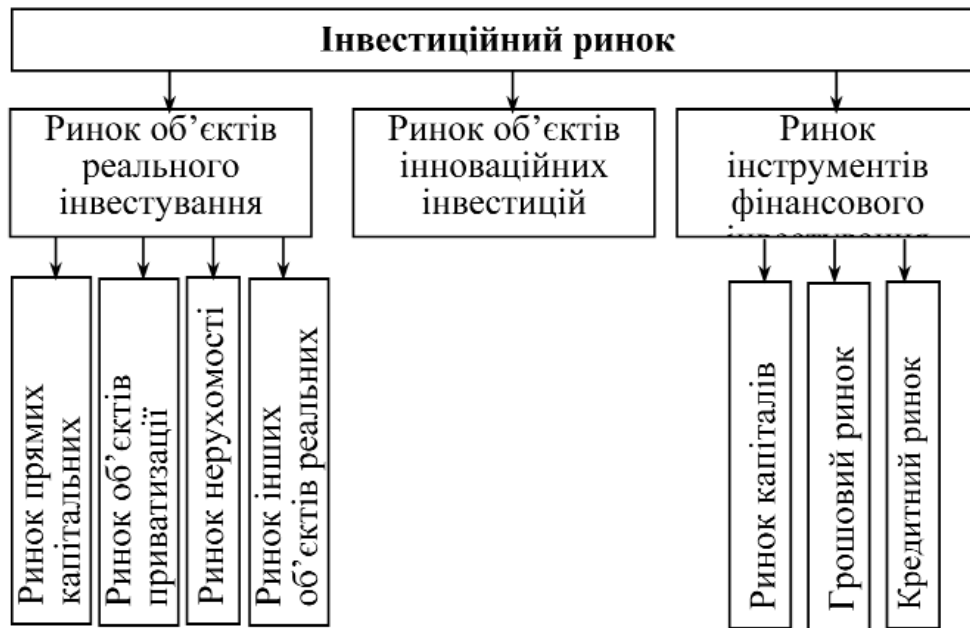

Рис. 3. Основні складові інвестиційного ринку

ками із допомогою посередників на основі попиту та пропозиції на капітал. Є багато класифікацій фінансових ринків, однак єдиної принципової схеми немає. У спрощеному розумінні фінансовий ринок — це ринок, де фізичні та юридичні особи, у кого є тимчасово вільні чи зайві кошти, зустрічаються з тими, у кого є потреба в них. На ринку фінансових активів виділяють такі його складові:

- грошовий ринок (ринок цінних паперів, боргових свідоцтв із строками погашення менше одного року);
- ринок капіталів (довгострокових цінних паперів та корпоративних акцій);
- кредитний ринок (боргових зобов'язань за довгостроковими кредитами).

У більш загальному розумінні кредитний ринок входить до складу ринку капіталів поряд з ринком цінних паперів. Отже, фінансовий ринок розподіляється на грошовий ринок та ринок капіталів (рис. 2).

Ринок фінансових активів на практиці поданий сукупністю кредитно-фінансових інститутів, які є посередниками в процесі направлення потоків грошових коштів від власників до позичальників та назад. Головним завданням ринку фінансових активів є трансформація тимчасово вільних коштів, які є грошовим капіталом і належать таким трьом суб'єктам: юридичним особам, фізичним особам та державі, — в позиковий капітал на умо-

вах, що зазначені в угоді.

Грошовий ринок — сукупність кредитних операцій (до одного року), які обслуговують рух оборотних коштів. Як правило, грошовий ринок поділяється на обліковий, міжбанківський та валютний ринки.

На обліковому ринку складаються економічні відносини з приводу купівлі-продажу казначейських та комерційних векселів та інших короткострокових зобов'язань (цінні папери). Головною ознакою короткотермінових цінних паперів є їх висока ліквідність та мобільність.

На міжбанківському ринку складаються економічні відносини з приводу залучення та розміщення вільних грошових ресурсів банками між собою, переважно у формі міжбанківських короткотермінових депозитів. Кошти міжбанківського ринку використовуються банками для короткострокових, середньострокових та довгострокових активних операцій, регулювання балансів, виконання вимог державних органів регулювання.

На валютному ринку складаються економічні відносини з приводу купівлі-продажу валют на основі попиту та пропозиції. Валютний ринок обслуговує міжнародний платіжний оборот, який пов'язаний із оплатою грошових зобов'язань юридичних та фізичних осіб різних країн. Оскільки не існує єдиного платіжного засобу для всіх країн, то на валютному ринку відбувається обмін однієї ва-

люти на іншу у формі купівлі або продажу іноземної валюти платником чи одержувачем.

Ринок капіталів — сукупність середньо — та довгострокових операцій, які обслуговують перш за все рух основних засобів.

Ринок капіталів поділяється на ринок цінних паперів та кредитний. На ринку цінних паперів складаються економічні відносини з приводу купівлі-продажу середньо- та довгострокових цінних паперів і корпоративних акцій. На кредитному ринку складаються економічні відносини з приводу купівлі-продажу боргових зобов'язань за довгостроковими кредитами.

Ринок капіталів, у свою чергу, розподіляється на первинний (торгівля новими цінними паперами) і вторинний (торгівля між інвесторами раніше випущеними цінними паперами, що перебувають в обігу).

Фондові біржі є вторинними ринками капіталів, оскільки на них нотуються цінні папери, які вже перебувають в обігу. Компанія, акціями якої здійснюється торгівля на фондовій біржі, не бере участі в операціях на вторинному ринку і не отримує доходу від таких продаж. Існують вторинні ринки для інших видів позик і фінансових активів.

Важливою частиною ринку інвестицій є ринок інвестиційних об'єктів (товарів). Їх виробництво та рух на ринку забезпечується елементами інвестиційної інфраструктури, головним завданням якої є обслуговування інвестиційної сфери, задоволення інвестиційного попиту.

Інвестиційна інфраструктура включає найбільш важливі галузі економіки, установи і засоби, що безпосередньо забезпечують процес безперервного здійснення інвестицій.

За останні роки в Україні функціонувало понад 750 інформаційно-консультаційних центрів, близько 70 інноваційних фондів. Набувають розвитку нові структури: агентства з розвитку бізнесу, технопарки, науково-консультаційні центри інвестицій і міжнародного бізнесу та низка інших. Створюється мережа небанківських фінансово-кредитних установ, загальна кількість яких постійно зростає. Значно змінилася і структура біржових торгів. Якщо у 2009 р. на частку акцій у загальній структурі торгів припадало 37%, а на частку ОВДП — 22,5%, то у 2013 р. ці показники дорівнювали 40 та 46% відповідно. Це, з одного боку, свідчить про те, що обіг державних облігацій має ринковий характер, а з другого — про підвищення довіри інвесторів до цих інструментів.

В Україні активно відбувається процес корпоративної реформи. Це підтверджується динамікою зміни кількості акціонерних товариств, а також змінами у структурі професійних учасників фондового ринку.

Оскільки ринок інвестиційних об'єктів (товарів) — це вільне від державного управління підприємництво, засноване переважно на приватних формах власності і вільному обміні товарами між виробниками та споживачами відповідно до цін попиту і пропозиції, то й кількість представників кожного елементу інвестиційної інфраструктури повинна бути значною (рис. 3). В іншому випадку монополізація функцій того чи іншого елементу інвестиційної сфери призводить до зростання цін на інвестиційний товар і породжує інфляційні процеси.

Кожний із перерахованих сегментів ринку має специфічні особливості його організації та функціонування, що на практиці призвело до створення системи посередників, а саме: комерційних банків та інших фінансово-кредитних інститутів.

Підсумовуючи, інвестиційний ринок доцільно розглядати як сукупність окремих ринків (об'єктів реального, інноваційного та фінансового інвестування), у складі якого виділяються: ринок прямих капітальних вкладень, ринок об'єктів приватизації, ринок нерухомості, ринок інших об'єктів реального інвестування, фондовий, кредитний та грошовий ринки. Стан інвестиційного ринку в цілому та окремих його складових сегментів характеризують такі елементи, як попит, пропозиція, ціна і конкуренція. Їх співвідношення постійно змінюється. Цей загальний стан динаміки інвестиційного ринку є складним економічним явищем, оскільки воно формується під впливом безлічі різноспрямованих внутрішньоринкових та загальноекономічних факторів, що визначають ступінь активності суб'єктів інвестиційного ринку та слугують індикаторами інвестиційного клімату.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бланк И.А. *Инвестиционный менеджмент* / И.А. Бланк — К.: МП "ИТЕМ" ЛТД "Юнайтед Лондон Трейд Лимитед", 1995. — 447 с.

2. *Деякі питання проведення оцінки економічної ефективності проектних (інвестиційних) пропозицій та інвестиційних проектів* // наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від

29.12.2012 № 1532: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0124-13/paran6#n6>

3. Про інвестиційну діяльність (із змінами)// Закон України від 10.09.1991 № 1540 а-ХІІ [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/1560-12>

4. Інвестиційний клімат в Україні: яким його бачить бізнес / Консультативна програма з покращення інвестиційного клімату в регіоні Європи та Центральної Азії. — К.: Проект ІФС "Інвестиційний клімат в Україні", 2011. — 124 с.

5. Про затвердження Порядку та критеріїв оцінки економічної ефективності проектних (інвестиційних) пропозицій або інвестиційних проектів//постанова Кабінету Міністрів України від 18.07.2012 № 684 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/684-2012-n>.

6. Україна: оцінка управління державними інвестиціями: матеріали Світового банку/ [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.worldbank.org/en/country/ukraine/research>.

АННОТАЦІЯ

В статті освітлені особливості розвитку інфраструктури ринка інвестицій в інновації і основних її інститутів, определены меры государственной политики в этом направлении, определены проблемы и дальнейшие перспективы развития инвестиционной инфраструктуры Украины. Определены основные элементы инфраструктуры рынка инвестиций в инновации и нематериальные активы.

Ключевые слова: инфраструктура рынка инвестиций, инвестиционно-инновационная политика, инвестиционные институты.

ANNOTATION

The particularities of infrastructure's development of investment in innovations market and the main infrastructure's institutions were considered in this article. The government policy activities in this direction, the problems and perspective of infrastructure's development of investment market were identified. The main infrastructure's elements of the investment market in innovation and intangible assets were defined.

Keywords: infrastructure investment, investment and innovation policy, investment institutions.

УДК 691.41;725

**М.Г. Ярмоленко, к.т.н., професор НУБіП,
А.М. Козовенко, к.т.н., доцент КНУБА, Київ**

ЧОМУ ВПАЛА ЦЕГЛЯНА КЛАДКА З БАЛКОНУ НА ГОТЕЛІ "КОЗАЦЬКОМУ" (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ СУДОВО- ЕКСПЕРТНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ)

АННОТАЦІЯ

Підтверджено необхідність аналізу всіх аварійних випадків в будівництві. Причина обрушення цегляної стінки з балкона 8 поверху готелю "Козацький" — порушення вимог нормативних документів при проектуванні та будівництві.

Ключові слова: цегляна стіна, балкон, вузол кріплення, анкер, вертикальний шов.

Останнім часом з'явилося багато архітектурних та інженерних рішень, які не дозволяють точно спрогнозувати дотримання техніки безпеки при появі навіть малих переміщень.

24 березня 2011 року обрушилася цегляна кладка з балкона 8 поверху готелю "Козацький" (фото 1). При цьому загинула людина. Технічний проект на будівництво готелю "Козацький", розташованого по вул. Михайлівській, 1-3 у місті Києві, розроблено інститутом "Київпроект" в 1979-80р.р. Будівництво готелю тривало з жовтня 1979 року по березень 1983 року. Розташована будівля на ділянці із складними геологічними умовами. Уже в самому проекті були допущені помилки, прийняті рішення, які не відповідають вимогам чинних нормативних документів. По-перше, це висота кладки 3 м в пів цеглини, що порушує вимоги (ДБН В. 1.2:2006. Навантаження і впливи. — К. Мінбуд України, 2006 (п. 7.11)).

В проекті наведені вузли закріплення балконних плит до порожнистих плит перекриття за допомогою з подібних елементів, які виготовлені шляхом зварювання довших полицок двох кутиків 125x80x10 мм. Ці елементи однією полицкою розміщуються під нижню поверхню плити перекриття, а під другу полицку заводиться залізобетонна балконна плита, закладні деталі якої монтажним швом зварюються з верхньою полицкою з подібного елемента. Потім зверху, за допомогою анкерної сталевієї полоси товщиною 10мм балконна плита анкериться до плити перекриття зварюванням зазначеної полоси з монтажними петлями плити перекриття. Тому у вузлі з'єднання балконної плити з